

צדק-מאחה

מהו צדק מאחה?

צדק מאחה (Restorative Justice) – אלטרנטיבה להליך פלילי, גישה חברתית הרואה בעבירה פגיעה באנשים ובמערכות יחסים, לא רק הפרה של חוק. בצדק מאחה רוצים לתקן את הנזק שנגרם, לתת מענה לצרכי הנפגע/ת, ולאפשר לפוגע לקחת אחריות אקטיבית על מעשיו. בצדק מאחה מתמודדים עם מעשים פוגעניים לא באמצעות ענישה, אלא על ידי קידום דיאלוג, תיקון הנזק, והעצמת אחריות אישית וקהילתית.

צדק מאחה מזמין את כל הנפגעים – קורבנות, פוגעים, ובני הקהילה – לקחת חלק פעיל בתהליך דיאלוגי של שיקום, פיוס וצמיחה.

כיצד תהליך צדק מאחה נראה?

תהליך צדק מאחה ממוקד סביב צרכי הנפגע, במטרה לענות על הצרכים שנוצרו בעקבות הפגיעה – בין אם זה הכרה והתנצלות, פיצוי כספי, או פעולות תיקון אחרות. שיאו של התהליך במפגש היוועדות בין הפוגע לנפגע, בהשתתפות הקהילה או מנחים מטעמה. להיוועדות מגיעים לאחר תהליך התאמה והכנה של מנחי התהליך. המנחים נפגשים בנפרד עם כל צד כדי לוודא מוכנות ולהסביר על התהליך. כל הצדדים מבינים אם התהליך מתאים עבורם.

במפגש ההיוועדות פותחים את סיפור הפגיעה, במטרה להבין, לשמוע, לתת תוקף והכרה, לשאול שאלות, ולבסוף – להציע הצעות לתיקון, היכולות לקבל תוקף מחייב בהסכם-איחוי. הפוגע הוא שותף מלא בתהליך, וניתנת לו ההזדמנות לקחת אחריות על הפגיעה, ולפעול לתיקון. התהליך הינו מפגש דיאלוגי שהוא פתח לפיוס ולאיחוי.

עקרונות מרכזיים בתהליך צדק-מאחה:

- **שיח פתוח ומכבד:** כל הצדדים נפגשים לשיחה, משתפים ברגשותיהם וצרכיהם מתוך כבוד והקשבה.
- **הכרה:** הפוגע לוקח אחריות על מעשיו, נכון לשמוע להכיר ולהתנצל.
- **תיקון והתחייבות:** גיבוש צעדים מעשיים לתיקון הנזק והשבת האמון.
- **שילוב הקהילה:** מעורבות חברי הקהילה מחזקת את תחושת השייכות והאמון.

לשיחת ייעוץ ללא התחייבות ותוך שמירת דיסקרטיות מוחלטת

[מרכז גישור קהילתי מנשה](#)

אלו מקרים מתאימים לצדק מאחה?

צדק מאחה הינו אלטרנטיבה להליך פלילי, ומתאים הן למקרים העומדים ברף פלילי והן כאלה שאינם: בצדק מאחה מתרכזים בחוויה האנושית ולא בחוק – הפגיעה היא קודם כל פגיעה באנשים ובמרקם החברתי, והתהליך מתאים לכל מקרה בו אדם נפגע ולא זכה לתיקון.

צדק מאחה מתאים במקרים של מעשי אלימות, בריונות וונדליזם, פגיעה ונזק שנגרם במתכוון או בשוגג - ובמיוחד כשהנזק נגרם על ידי אדם ממעגלים קרובים: סכסוכים בין שכנים, פגיעות בתוך המשפחה, פגיעות בבתי-הספר ארגונים קהילות. מתאים גם בפגיעות חברתיות ורגשיות – שיימינג בפומבי ברשתות ובעיתונות, הוצאת דיבה ולשון הרע, ועוד - בכל מקרה של פגיעה בו הצדדים מעוניינים בתהליך תיקון הוליסטי לפי עקרונות הומניסטיים.

יתרונות הצדק המאחה:

- הצדדים פעילים בתהליך הצדק של עצמם, החזרת השליטה לנפגע.
- העצמת תחושת ביטחון ושייכות – הפוגע אינו מנודה מהקהילה, וזוכה להיות חלק בתהליך.
- הליך וולונטרי – הליך רצוני באופן מלא על ידי כל הצדדים הלוקחים חלק, ניתן לעצור בכל שלב שמירה על סודיות
- הוגנות כערך מרכזי (לעומת: צדק על פי חוק)
- אין התיישנות
- ניתן לקיים לפני, במקום, ולאחר הליך פלילי (אך לא במקביל).
- הפחתת חזרה על מעשים פוגעניים
- חיזוק ערכי סולידריות, אחריות וכבוד הדדי
- כלי מעשי לצמיחה ולריפוי קהילתי

מרכז גישור קהילתי מנשה מזמין אותכם.

לשיחת ייעוץ ללא התחייבות ותוך שמירת דיסקרטיות מוחלטת

[מרכז גישור קהילתי מנשה](#)

שאלות ותשובות

* האם צדק מאחה הינו חלופה להליך הפלילי?

לא בהכרח. לעיתים הוא מתקיים לצדו, ולעיתים הוא מהווה חלופה (באישור הגורמים המוסמכים).
יתרון מרכזי שלו הוא היכולת לטפל ברובד הרגשי והקהילתי שהחוק היבש לעיתים מחמיץ.

* האם זה מתאים לכל מקרה?

לא. כדי לקיים תהליך מאחה חייבים להתקיים שני תנאים:

1. **לקיחת אחריות:** הפוגע מכיר בפגיעה שפגע, ונכון לפעול לתיקון.

2. **הסכמה חופשית:** כל הצדדים משתתפים מרצונם בלבד.

* זה לא "פרס" לפוגע?

לא. לעמוד מול האדם שבו פגעת, לשמוע על הכאב שגרמת ולקחת אחריות מעשית על התיקון, זוהי משימה קשה ומאתגרת לא פחות מאשר לשלם קנס אנונימי או להיענש ללא המודעות הקהילתית לעניין.

* איך מניעים את התהליך?

- פונים למרכז הגישור והדיאלוג במועצה.
- מנחי צדק מאחה נפגשים בנפרד עם כל צד כדי לוודא מוכנות, להסביר על מסגרת התהליך, ושכל הצדדים יבינו שהתהליך מתאים עבורם.
- שיח מובנה ומוגן בין הצדדים (כולל תומכים מהקהילה).
- יצירת תכנית עבודה לתיקון הנזק.
- מעקב אחר ביצוע ההסכם עד לסגירת המעגל.

